Ulosottolaitos
Utsökningsverket

Valtakunnanvoudin kanslia 26.4.2022

VNS 1/2022 vp

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettynä lausuntonaan valtioneuvoston ajankohtaisselonteosta turvallisuusympäristön muutoksesta Ulosottolaitos ilmoittaa kunnioittaen seuraavaa.

Selonteon tarpeellisuus ja kattavuus

Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos, joten selonteko asiasta on tarpeellinen ja ajankohtainen. Selonteko nostaa esiin sekä ulkoiseen että sisäiseen turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä tarvittavan poliittisen päätöksenteon pohjaksi. Sen painopistealueina ovat ulko-, turvallisuus- ja puolustuspoliittiset näkökohdat, mutta myös yhteiskunnan kriisinsietokyky ja sisäisen turvallisuuden ylläpitämisen merkitys Suomen turvallisuudelle korostuu. Kriittisen infrastruktuurin suojaaminen ja kyberturvallisuuden varmistaminen ovat myös keskeisiä kysymyksiä.

Oikeuslaitoksen toiminnan turvaamisesta ei selonteosta juurikaan löydy mainintaa, mutta sen voinee katsoa sisältyvän sisäiseen turvallisuuteen ja kriisinsietokykyyn. Valmiuslaissahan sinänsä määritellään, että lain tarkoitus on muun muassa ylläpitää oikeusjärjestystä, perusoikeuksia ja ihmisoikeuksia. Oikeusvaltion toiminta myös poikkeusoloissa on erittäin tärkeää.

Ulosottolaitos

Ulosottolaitos on osa oikeuslaitosta ja osa oikeudenmukaista oikeudenkäyntiä. Ilman toimivaa täytäntöönpanomenettelyä tuomioistuimien ratkaisut eivät aina riittäisi toteuttamaan oikeuksia ja velvollisuuksia. Siksi on tärkeää, että ulosotto toimii myös poikkeusoloissa.

Toimintaympäristössä tapahtunut muutos on vaikuttanut kahdella tapaa Ulosottolaitokseen:

1. Varautumista poikkeusoloihin on tehostettu. Valmiussuunnitelmia päivitetään ja tehtävään on perustettu oma organisaatio. Koulutusta on lisätty. Varautumisessa on paljon eri osa-alueita, joita osittain hoidetaan yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa, kuten Oikeusrekisterikeskuksen (tietotekniikka) ja Valtiokonttorin (maksuliikenne) kanssa. Valmiusasioihin kuuluvat erilaiset toimitilakysymykset (väistötilat, väestönsuojelutilat, pelastussuunnitelmat), tietotekniikan toimivuus ja kyky suoriutua tehtävistä ilman tietotekniikkaa, poikkeusolojen henkilökunnan vahvuus ja mahdolliset vapautukset aseellisesta

Postiosoite / **Postadress**: PL 2, 00067 Ulosottolaitos
Asiakaspalvelu / **Kundtjänst**: 029 565 8800
E-mail / **E-post**: hallinto.uo@oikeus.fi
Verkko-osoite / **Webbadress**: ulosottolaitos.fi

palveluksesta, täytäntöönpanoasioiden mahdollinen priorisointi, maksuliikenteen turvaaminen jne. Oikeusministeriö koordinoi varautumista omalla hallinnonalallaan. Poikkeusoloissa voidaan tarvita myös uutta lainsäädäntöä, esimerkiksi maksuaikoihin ja vanhentumiskysymyksiin liittyviä säännöksiä.

2. Lisääntyneenä tehtävänä ovat EU:n pakotteet venäläisten vastaajien osalta. Pakotteiden kohteena olevien omaisuuden jäädyttäminen tapahtuu ulkoministeriön hakemuksesta Ulosottolaitoksen toimesta. Asiat on keskitetty ulosotossa erityistäytäntöönpanon toimintayksikköön, jossa ne työllistävät huomattavasti henkilöstöä. Tutkittavat tapaukset ovat hankalia. Omistukset saattavat olla ketjutettuina useiden yhtiöiden kautta ja sen selvittäminen, kenelle mahdollisesti tosiasiallinen määräysvalta omaisuuden osalta kuuluu, voi olla erittäin vaikeaa. Asiakirja- tai muuta näyttöä ulkomailta on hankala tai mahdoton saada. Omaisuuserät ovat usein vaikeasti hoidettavia. Erityistäytäntöönpanon henkilöstöstä kolmasosa on jo siirretty pakoteasioiden tutkintaan. Takavarikkoja ja väliaikaistoimia on asioissa tehty jo noin 80. Omaisuuden arvo on kymmeniä miljoonia euroja.

Juhani Toukola
valtakunnanvouti